

*Herní způsob převyprávění
historických příběhů „v roli“
jako vhodná příležitost k započetí širší diskuse
o významných osobnostech
a událostech v dějinách*

Muzeum pro návštěvníky: tradiční i nové formy komunikace a prezentace
Seminář Národního muzea v Praze, listopad 2014

Muzeum jako místo vzdělávání a výchovy

Současná česká muzea jsou nositeli edukační funkce, ač toto jejich vymezení neodpovídá tradiční představě lidí o vzdělávacím zařízení.

Hodnotící a poznávací vztah, který nás dodnes vede k uchování předmětů minulých generací, se nazývá muzealitou (Stránský in Žalman, 2010, s. 71)*.

Na objasňování muzeality pohlížíme jako na proces zespolečňování hodnot, které předměty reprezentují. Ty však nabývají na významu až ve chvíli, **kdy dojde ke vzájemnému vztahu mezi návštěvníkem a předmětem.**

*ŽALMAN, J. Sbírkotvorná činnost muzeí a správa sbírek muzejní povahy. In: *Úvod do muzejní praxe. Uč. texty Školy muzejní propedeutiky*. Praha: AMG, 2010, s. 69–111.

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Píseku, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Písek

Interakce a komunikace „o muzeálii“ jako základ muzejně-edukačního procesu

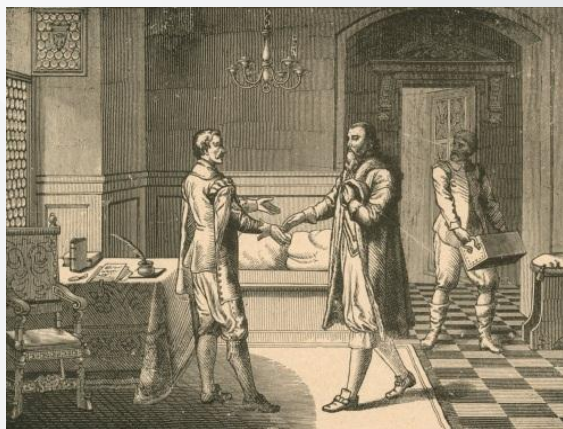
muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Na interakci, která vybízí ke komunikaci návštěvníků, nenahlíží muzejní pedagogika jinak než jako na výchovnou situaci. Muzejní předmět sám o sobě zároveň nese celou řadu informací o událostech, jevech či procesech v minulosti a ty nabízí využít k interpretacím a poznávání. **Na muzejní edukaci lze nahlížet jako na soubor intencionálních výchovně vzdělávacích procesů, v jejichž jádru leží specifický edukační prostředek – muzeálie.**

Současné expozice a výstavy jako podnětné prostředí pro rozvoj historického myšlení dětí a mládeže

muzeum
KOMENSKÉHO
V PREROVĚ

Předměty samy žákům předložené musí zasáhnout, pohnout a uchvátit smysl a smysl zase rozum. Proto nesmíme mluvit k žákům my, nýbrž věci samy. (Komenský, ed. Kopecný, 1960, s. 47)*.

*KOMENSKÝ, J. A.; ed. KOPECKÝ, J. *Vybrané spisy Jana Amose Komenského, svazek II, Výbor z pedagog. prací potockých a amsterodamských*. Praha: SPN, 1960. 487 s.

tel.: +420 5
fax: fax: +420 5
info@prerovm
www.prerovm

Film

ě, p. o.

Muzejní edukace jako proces

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Vnitřní souvislosti odborné činnosti muzea I.
(Aplikace Herbartova trojúhelníku na muzejní prostředí
prizmatem správce sbírky, kurátora)

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Vnitřní souvislosti odborné činnosti muzea II.
(Aplikace Herbartova trojúhelníku prizmatem
muzejního pedagoga)

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov

Animace jako oblíbená forma muzejní edukace a praktické využití metod didaktické hry

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Známé formy muzejní edukace

Prohlídka expozice s průvodcem

Komentovaná prohlídka doplněná aktivitou

Prohlídka expozice s učební pomůckou

Přednáška

Beseda

Animace

Kurz, workshop, seminář

Zvláštní edukační programy

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Animace
je oblíbená forma
muzejní edukace
Je zvláštním spojením
intelektuálních činností
s činnostmi praktickými
„oživujícími“,
které obvykle navazují
na prohlídku exponátů.

Didaktická hra
jako nejoblíbenější
edukační metoda
pro dětského návštěvníka

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Kdo jiný než ŠKOLA
HROU Muzea
Komenského v Přerově
by měl cílit k naplnění
svých funkcí v duchu
Komenského zásad...

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov

Na jakých principech funguje přerovská muzejní ŠKOLA HROU...

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Muzeum jako herní platforma pro všechny lidské smysly

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Aplikace didaktické hry jako
prostředku bezděčného učení

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov

Zůstáváme věrni pedagogickým zásadám Jana Amose Komenského

muzem
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Každý dětský účastník
muzejní edukace se stává
mladým badatelem

muzem
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Dodržování didaktická zásady „hands-on“
(pokud možno vždy a za všech okolností...)

muzem
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov

V rámci objektového učení
se při převyprávění příběhů dobových předmětů
mnohdy otvírá zajímavá diskuse...

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Školní výuka
probíhala...

„A už se tehdy děti
ve škole učily
i po obídku?“

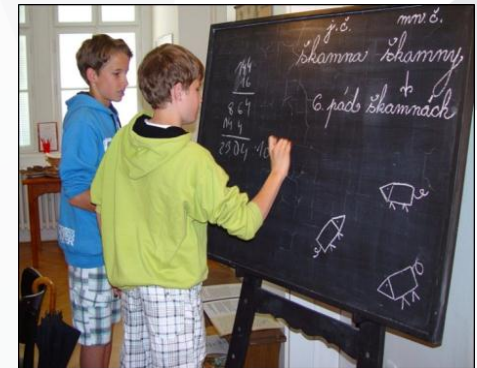
Přirozený postup učení

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov

„Široké“ ... kontextuální učení v muzeu

Inovativní způsoby učení v muzeu vyžadují zásadní nutnost přebudování předchozích znalostí žáka do kontextu nových informací a zkušeností. Například vynaložené herní úsilí facilitátora „v roli“ bývá adorováno vysokou kulturní hodnotou toho, co se žáci naučili.

Dosahování edukačních cílů **„se odvíjí od vzdělávacích motivů, což je analogie mezi individuálním tvořivým výrazem a širšími kulturními nebo socio-biologickými souvislostmi objevená v procesu výuky“** (Slavík, Wawrosz 2004, s. 175)*.

Vyzdvižený vzdělávací motiv by měl podporovat vizuální představu žáků.

*SLAVÍK, J. a P. WAWROSZ. *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefietiky)*. II. díl. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2004, s. 175.

Snaha o kvalitní rekonstrukce historického světa

Prezentované muzejně-edukační situace vypovídají o efektivních způsobech učení žáků v přerovském muzeu prostřednictvím zážitku a jeho reflexe. Tyto disponují silným motivačním nábojem a zároveň přinášejí cenné poznatky, a to nejen z oblasti školního dějepisu.

Fikční způsoby předvádění příběhů ze života našich předků nabývají při zpřítomňování na takových podobách, aby měly silnou poznávací hodnotu.

Jejich výsledný tvar odráží seriózní ohled na studium dobových pramenů, což souvisí s profesním zájmem – zvyšovat kvalitu muzejní edukace.

Pokusy o zdařilou rekonstrukci historického světa (konkrétní příklad z muzejně-edukační praxe)

Při rekonstrukcích světů, které jsou „neúplné“, se stavíme do řady za spisovatele a filmaře, kteří stejně jako Doležel (2008, s. 44)*, přibližují obsahy historických příběhů svým čtenářům a jsou si plně vědomi svých omezených možností: *„Vytváření úplného fikčního nebo historického světa by vyžadovalo napsat text nekonečné délky, což je úkol za hranicemi lidských možností. Protože jsou možné světy fikce a historie neúplné, jsou mezery univerzálním rysem jejich struktury.“*

* DOLEŽEL, L. *Fikce a historie v období postmoderny*. Praha: Academia, 2008. 155 s.

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov

Herní pokusy (na hraně) historiografického krokování

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

**„Přebraný příběh“ může poskytnout jak verbální,
tak vizuální obraz historické reality.**

Na historiografický koncept společně s historiky myslí i muzejní pedagogové, ale je jen na jejich rozhodnutí jak ho didakticky řešit při edukaci.

Citlivý výběr obsahů vyprávění pramenící ze zkušenosti lidí v minulosti a jejich implementace do mysli návštěvníka jde jistým způsobem považovat za určitý druh pedagogického umění, které svědčí významu muzea v současné české společnosti.

Znovuobjevený způsob aplikace názorně- demonstračních metod do vzdělávání

Krátkou prezentaci několika málo ukázek muzejně-edukačních aktivit realizovaných v prostředí přerovského muzea lze vnímat jako výzvu ke vstupu do jedné z paměťových institucí, v níž může každý vnímavý jedinec využít vlastní obrazotvornosti a s její pomocí vyhledávat skrze nabídnutý prožitek „stopy kultury“.

Konkrétní příklady kostýmované podoby vzdělávání v přerovském muzeu poukazují na vhodné příležitosti k uchopení kulturně závažného obsahu, které umožňují započítí diskuse o významných osobnostech a událostech v dějinách.

Oblíbenost technik dramatické výchovy

„Hru v roli“ jako staro-novou techniku učení považujeme při edukaci za atraktivní a také účinnou cestu k odhalování poznatků z minulosti. S aktivním přijetím účasti „na hře“ jsou účastníci animací nenásilnou formou přivábeni k osobnímu zájmu o objevování muzejního „genia loci“...

...Lidské jednání realizované ve fiktivní situaci...

Techniky dramatické výchovy Ize třídit do několika různorodých oblastí.

Do skupiny materiálově věcných technik je zařazena například práce s objekty nebo s kostýmem, s maskou, loutkou, rekvizitou, zástupnými předměty (Valenta, 2008, s. 122–214) *.

Učební úkol vyžaduje od hráče/herce, aby svým chováním a jednáním vytvořil obraz určitého člověka nebo jevu přeneseného z minulosti.

*VALENTA, J. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha, Grada, 2008. 352s.

Naskýtá se otázka...

... jak je možné prostřednictvím aplikace technik dramatické výchovy do muzejní edukace zkoumat události a jevy, které se již staly a jejichž průběh není možno měnit, ani do něj zasahovat...

Učení vlastní zkušeností

Poznávání skrze prožívání

Reflektivní rozhovor „o zážitcích s muzeáliemi“ jako nová forma prezentace a komunikace v muzeu

Děkuji za pozornost...

muzeum
KOMENSKÉHO
V PŘEROVĚ

Za ŠKOLU HROU Muzea Komenského v Přerově

Vás chtěla inspirovat k zamyšlení nad jedním z efektivních způsobů muzejně-pedagogické prezentace a komunikace

Mgr. Kateřina Tomešková, Ph.D., muzejní pedagožka

Kontakt: tomeskova@prerovmuzeum.cz

tel.: +420 581 215 052
fax: +420 581 219 380
info@prerovmuzeum.cz
www.prerovmuzeum.cz

Muzeum Komenského v Přerově, p. o.
Horní náměstí 7
750 11 Přerov